

CSIKSZEREDA

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ES SZEPÍRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor.
Negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden vasárnap.

NYILVÁRTÓI cikkeket soronként 40 fillért küldetnek.
Irdetési díjak a legközelebbben számítanak.

Szent István napján.

Szomorú időket élünk. A nemzet erői le vannak kőve s a sugárzó, ragyogó nyár fényességébe a vigasztalan politikai válság árnya szakad. Senki sem tudja, hogy lesz, mint lesz?

A természet harcban áll élettel. Fű kizöklült, la kilombosodott, virág kinyílt, kakász kipattant; semmi, de semmi utját nem tudja állni a természeti erők kifejlésének s ime az élet végétől; egy élet, amelynek gyökere nemzeti létünkben van, mintha összemúlásra készülne: sorvad, beteg.

Riadtan nézünk a szent István napi sugárzásba, a tobzódó nyár lángsugaru ünnepébe. Egy nap, a magyar nemzet ünnepi napja. Innen kelteznünk valamin, egy nagy megújulást, újjászülést, a magyarnak regenerációját. A politikai és államférfiai bölcsességének egy ihletett percében magára vette nemzetet a keresztet, a pogány Vajk. Neki csakugyan kereszt volt. Nehéz kereszt, amelyet vállaira vett, amelynek pedig ellene mondott neveltetése, ősi hite, lobogó pogány vére. De ez a férfi bölcs

volt, fejedelmi lélek, királyi elme. Egy évezred előtt megtudta látni azt a nagy gondolatot, hogy az államélet alapjai a keresztény civilizáción épülhetnek csak sziklaszilárdan fel. És kikeresztelkedett.

Minő perspektívát nyit meg szemünk előtt ez az áttérés. A máglyák szabad oltárok tűzének füstjén keresztül elénkbe tűnik egy márczóna, kalandozó, félig vad, pogány nép, amely büszke harci kedvvel tör valahonnan, a messze keletről a nyugati civilizációra, a diadalok véres koszorúja köríti e vad magyarok homlokát s övek lesz ebből a nyugati világból egy szép nagy darab föld. De meddig? Bizonyos, hogy a nyugati népek, akiket ez a lovas ázsiai veszedelem meglátogatott, nem tűrik a szomszédságukban az örökös veszélyt és vagy kikergetik őket, vagy elpusztítják valamennyit a föld színéről az utolsó szálig. Ez ellen a vigasztalan kilátás ellen veukeznie kell. Hogyan? És a bölcs, ifjú Vajk kikeresztelkedik. Ez megmentheti a magyart. A keresztény magyarság már nem veszedelem a keresztény Európának. Nem

fenyegedik, nem agyarkodik rá. Így történt.

Oh, nagy elme, páratlan lángész volt az az ifjú fejedelmi sarj az Árpád nemzedékből, aki a szent keresztiségben az István nevet nyerte. E ténye kiemeli őt a királyok sorából és szenté avatja őt.

A veszedelemnek fenyegető, vésszes felhői alól kivezette nemzetét a nyugalmas csöndes munka kék égbolttal ivalt mezejére.

Ne legyünk kishitűek. Ma is sőtén tornyosulnak hazánk fölé a fellegek. Nehéz villámok lobbannak a közélet feszült légkörében. Nem kell kétségbeesni. Mindig akadt egy jótékony gondolat, egy megváltó eszme, amely ezekből a válságos helyzetekből kiszabadította a magyart.

Ma, Szent István napján emlékezünk az első magyar királyra, aki megváltozta lett nemzetének. Ez az emlék megerősíti lelkünket a kétségek ellen. El fognak mulni ezek a mostani rossz napok, csak pusztá emlékkük marad majd még, mint lidércnyomás s a nemzet ujra élni fog. Büszkén, szabadon ;

Ünnep után.

Irtá: Nagy Endre.

Kendét a híres hegedűművészt meghívták Tarjánligetre, hogy műkődjek közre az egyet. hangversenyén.

Kende még fiatalember volt, de már nagy művész bírbén állott. Hosszu fekete haja volt és simára borított szíksz-arca. Két ferde metszésű szemét titokzatosan mondták, de lehet, hogy csak a gyermek bámérszága volt bennük. Mert Kende alapjában véve gyermek volt még, habár egész Európán keresztül czipelte az impressziója. Ugy járt mint aki szédületes gyorsan vágat el a változatos vidéken : nem lát semmit, csak egy összefolyó, unalmas szürkeséget.

A hangverseny estéjén érkezett Tarjánligetre és egy frakkos ur fogadta az állomásánál. Átkozottul vidám ember volt ez a frakkos ur ; később megtudta róla, hogy gyáros és ő a hangverseny főrendezője.

A mint berohogtak a kis városba, gyáros ur lelkesen magyarázta :

— Pompásan fog sikerülni a hang-

verseny ! Minden jegy elkelt. Pedig mondtam, hogy ugyancsak aggódtam, mert sokan nincsenek itthon.

A hangverseny-terem közelében nyitlatott a művészek szobát. Az asztalon kenyek és édes síteleny várták őket.

— Parancsoljon egy pohárkával, művész ur !

Köszönöm, nem szoktam. Különösen ha játszom !

Teringette, egy művész, aki iszik ! Ez ad tüzet ! Hehehe !

A hangverseny-teremben összemarajolt a közönség, amint Kende a podiumra lépett. Csupa fehérrelű asszony és leány, hátul pedig a frakkos férfiak sötét fala. Fehér női vállak tündököltek és amikor megrándultak, oly volt az, mintha egy márvány-tenger hullámozna. Kíváncsi igazató pillantások szegződtek mindenfelől Kendére és mintha a zagyva illat is őt ostromolta volna feléje áradván. De ő megszokta már ezt. Ez volt előtte az élet hétköznapi képe, amelyet oly közömbösen nézett, mint a festő nézi meztelen modelljét . . .

Hangverseny után a főrendező ur ka-

roncspte és egyenes egy népes asztalhoz vezetete.

— Itt fog vacsorázni művész ur. Csak a családom ill itt és néhány jó ismerős . . . Tessék főhelyre.

Két nő is került Kende mellé. Jobbról a gyáros neje, egy szép, litosorru, szőke asszony és egy lesitött szemű szegénylős arcu leánya a gyáros luga, Kende nyugalmas szakértelemmel látott a vacsorához. Olyan emberek gurmaudériájával evett, akik megszokták már, hogy mindennap más városban, más társaságban ebédeljenek. A kérdésekre kimért udvariassággal felelt, egyébként szótlanul, azzal a bizonyos rejtelmességgel bámult a terem páras levegőjébe.

A gyáros ur egyre koccintott vele.

Ne csaljon hát, művész ur ! Még egy kortyot sem ivott !

Nem szoktam, köszönöm.

Az asszonyka pikáns mosolylyal koccintott és vidáman mondta

Velem nem iszik ?

Ez elől már nem lehetett kitérni, valamint akkor sem, amikor a gyáros tőszja

erői, amelyeket most leköt a sivár politikai helyzet, folszabidulnak. A mai világot másnak se tekintjük, mint annak, hogy a gondviselés akaratából ismét át kell esnünk egy keresztiségen.

Élet és villamosság.

— Egy pár sorozattal Ch. Kézirattal

Engedje, hogy ugyanazt a témát, amivel ön néhány hét előtt „Élet és villamosság” cím alatt foglalkozott, én még egyszer szöveghez hozzam.

Ha jól értem, arról volt szó, hogy az élet és az elektronos jelenségek között, vagy, amint ön írja az élet és a villamosság között bizonyos hasonlatosság van. Altlólág ez a hasonlatosság képezi alapját és egyben indító okát mindazoknak a törekvéseknek, amelyek minden időkben odairányultak, hogy az elektronosságot mint gyógyító, sőt életfeljlesztő erőt alkalmazzák, sőt, ami több: magát az életet elektronos erővel pótolják. Ezek az állítások mindenesetre nagyon merészek, sőt a legutolsó, mondhatnám, kissé fantasztikus. Életjelenséget, amely némely tekintetben hasonló az elektronos jelenséghez, egyet ismernek és ez egy idegéleti jelenség, mely abból áll, hogy amint az elektronos vezeték áramot vezet, úgy az idegek ingerkeltő továbbítanak.

Ami azokat a fiziológia kísérleteket illeti, amiket abból a célból végeztek, hogy az elektronosságot — az ön szavai szerint — mint életfeljlesztő erőt használják fel, én is úgy tudom, hogy azok csakis növényi organizmusokra terjedtek ki, és ezen a téren az én szerény véleményem szerint, majdnem minden komolyan számbavehető eredmény Lemströmnek köszönhető, aki mások kezdeményezésétől függetlenül és egész más indító ok alapján fogott a kísérletéhez, mint a fent említett hasonlóság.

Mielőtt a Lemström-féle kísérlettel foglalkoznánk, lássuk, mik az élő organizmusok legfőbb létfeltételei. Mindenesetre szükséges a megfelelő formában és összetételben és ami fontos: szükséges az oxigén. Az oxigén egy elem, amely maga nem ég, de az égést táplálja, elősegíti, illetőleg fokozza. Maga az égés abban áll, hogy az oxigén,

amely a levegő éltető elemét képezi, vegyileg egyesül oly anyagokkal, amelyek eléghetnek. Ily anyag például a szén és annak vegyületei, mint szirt-lék, szelén, olajak stb. Magában véve az élet folyamata sem egyéb, mint égés, és pedig az élő szervezeteknek lassu, láng nélkül való égése, mialatt az elégett szervezetek lassan utána-pótlódnak. Már ebből is látható, hogy az életnek szímboloma sem lehet az elektronosság, nem hogy ahoz hasonlítana vagy, hogy éppen pótolná azt. Amint ismeretes, van az oxigénnek egy különös alakulása, hogy úgy mondjam, koncentráltabb állapota, amelyben az égést és így az életet is fokozottabb mértékben táplálja, mint a rendes állapotában. Ez a különös alakja az oxigénnek az ozon. Ozonná alakul pedig az oxigén, valahányszor a környezetében nagy feszültségű elektronos állapotok egyenlítődnek ki, azaz olyankor, amikor az elektronos állapotok kiengyilítődését szikrajelenségek kísérik. Ez az eset előlában zivataroknál, égháboruknál, kiesinyben pedig a laboratóriumokban az üveg- vagy a kauszokorongos gépek és a szikra-induktorok működésénél. Az ozon jelenlétéül zivatarok, égháborúk eselében tanuságot tesz a levegő felülön üdése és füstszaga, a laboratóriumokban szintén a foszfora emelkedetté igen erős szag. És ezzel megmagyarázom már azt, hogy miért használ többet úgy a fejlődő, mint a már fejlett növényzetnek tíz percig tartó zápor villámlás és dörgés kísérelében, mint akár egy heti szakadatlán eső. De ezzel már meg is van adva Lemström-féle kísérletek magyarázata. Lemström az ő kísérleti területe fölött, de a növényzet közepében szigetelő oszlopokon dróthálót feszített ki és ezt a hálót összekapcsolta egy kauszvilanyeres gép pozitív — más kísérletnél a háló negatív pólusával, míg a gép szabadon maradi pólusát a földdel kötötte össze. A gép működése közben a háló és a talaj között és a növényzetben keresztül szikráramok keletkeztek, amik a környezetben lévő oxigént ozonná lómörítették és az ozon hatása alatt a növényzet 30, illetőleg 100 százalékos fejlődést mutatott a megfelelő normális viszonyokhoz képest.

Íme megmagyarázom ezt modern csopának felújít jelenség és amint látható, az elektronosság ezekben csak másodrendű szerepet játszik, amennyiben az eredmény nem az elektronosságnak tulajdonítandó,

hanem az ozonnak és az elektronosság csak annak fejlesztésére szolgál. Nézünk most már az elektronosság más praktikus alkalmazását. Előre kell bocsátanom, hogy elektronosságot mint olyant, sola senki nem észlelt. Ismerünk hő-, hang-, fényjelenségeket. Mindezek az energiatípusok bizonyos viszonyok között úgy alakulnak, hogy bizonyos berendezés mellett úgy alakíthatók, hogy egy lémből, rendszeren rézából készült dróton átszállíthatók lávából eső helyekre, ahol megfelelő berendezések segítségével a fenti energiatípusok bármelyikére visszaalakíthatók. Az elektronosság, mint olyan, egy hipotetikus, a valóságban aligha létező erő és elektronosság alatt, helyesebben elektronos áram, illetőleg bizonyos esetekben elektronos állapot alatt a fenti erőnek egy sajátos, közös állapotát kell értenünk. A villamos-kocsikat magúcsok mozgatják, az elektronos lámpákban hőfejlődés folytán keletkezik a fény, a táviró gép vegyi változások, mágneses hatások és mechanikai munka segítségével továbbítja a sürgönyöket, sőt a legújabb villám is csak hő és mechanikai hatásaiban rombol, amint az amerikai kivégzésknél is ezek az erők hatnak és nem az elektronosság. Végül pedig a gyógyászatban is csak a hő és a mechanikai hatásokkal érletünk el eredményeket, csakhogy ezeket az energiatípusokat elektronos áram formájában szolgáltathatjuk, mert ebben az alakban könnyebben és egyenletesebben közölhető a beteg szervezettel.

Ezzel megfosztottam a modern mumust, az elektronosságot csodaszerűt mivelőlől és a maga egyszerű valóságában állítottam az olvasó elé. Ugyaníly módon könnyen megmagyarázható az is, hogy miért nem csíráztak ki a magvak, amikor — laikusok nyelvén szólva — megvillanyozták őket és miért indult meg a csírázás gyorsabban egy esetben, amikor a magvakon huzamosabb ideig áramot bocsátottak keresztül. Az előbbi esetben nem jöhetett létre a fenti energia-alakok közül egyik sem, az utóbbiban az elektronos áram vagy a fenti erők valamelyikévé alakult át, vagy ami kevésbé valószínű, egy eddig ismeretlen energiatípus, de az az egy létellenlő bizonyos, hogy az eredményt közvetlenül nem az elektronosság okozta. Végül pedig kétségbe kell vonni még azt is, hogy az elektronos árammal a víz, a nedvesség hatásait pótolni lehessen. Ez oly képtelenség, mintha

után a jelenlévő hölgyekre kellett írtenni a poharat.

Érezni kezdte, hogy mint izzik át lassankint kedélye és hogy egész lelkelével befórtott ebbe a társaságba. Gondatlan jökevd uralkodott itt, amit csak nagyon gazdag és nagyon boldog emberek között találhatni. Akármerre nézett, csupa jóléti, csupa ragyogó arcot látott. A gyáros úgy rendezte egyre-másra a pezsgőt, mint egy muszka herceg, az asszonyka folyton pajzánul koccintott és a leánya folyton szendén mosolyogva sőtötte le a szemét. A gyáros megölette Kendét.

— Látod pajtás, így élünk mi itten! Itt maradhatnál egy hétig! Hej, hogy ki-hizlalnánk!

— Nem lehet, reggel utaznom kell! Sajátságos, most szinte fájdalom érzelt arra a gondolatra, hogy itt kell hagnya ez a társaság. Ugy érezte mintha a világ kezdte óta itt ülnének együtt és ezek itt mind-mind szívhez nőlt rokonai volnának.

« Czigány rázendített a csárdásra, a gyáros egy pezsgős palackot kapott a kezébe és azzal kezdte járn a frissét. Aztán rákiáltott Kendére:

— Hát te nem táncolsz?

— Nem tudok... Sohasem táncoltam!

— Már hogy ne tudnál! Nem kell azt tanulni! Csak fog derékon Mariskát és

majd meglátod, hogy megy az magától!

Mariska elpirult a fületővéig és még jobban lesütötte a szemét. De az asszonyka addig üszkölölte őket amíg mégis csak odakerültek a cigány mellé, a közepre. Kendé boldog meglepetéssel vette észre, hogy milyen jól megy a tánc. A kezén, amint hozzáért a leány sugar derekához a szívébe szaladt a mámor és öntudatlanul ringatózott, hajladozott, lépegetett jobbra balra. A gyárosnak most az az ötlete támadt, hogy közös kört rendezzen. Valamennyi tánczos pár összelogozott egy gyűrűbe és eszevesztül kezdtek keringeni. Kendé behunyta a szemét és kéjes mámorral engedte át magát az örüll forgatagnak. Minden elenyészett körülötte, csak azt a kis puha leány kacsót érezte a kezében...

Egyszerre nagy pukkanás riasztotta fel őket. A gyáros kaczagva hirdette ki:

— Kezdődik a tüzijáték! Menjünk a kertbe.

Kaczagva és kettenként vonultak ki és Kendé azt hitte, hogy egy tündér világba tartja most bevonulását ifjú királynőjével. A kerti utak mentén a szines lámpókban rajzoltak tűzvonalakot a sötétségben. E könnyelmű, pajkos, szines tüzek látszólag csupán, egyébként minden sejtlemes fátólyába takart az éjszaka. A lombok körvonalai tündérpaloták sziluettségévé váltak és

Kendé egy pillanattig azt hitte, hogy ismét a windsori parkban van, mint amikor az angol király előtt játszott... De nem!... Ez itt mégis szebb, mert egy kis leánya karját éri hőna alatt és ez többet ér a világ minden hiúságánál. Elragadtatva sutogta:

— Milyen szép ez!

A leánya ábrándosan válaszolta:

Oh, nagyon szép!

A múltvész érezte, hogy most valami nagyot kellene mondania. Talán legjobb volna, ha hirtelen átkarolná a leányt és megcsókálná a száját. Vagy nem! Csak így kellene véle bolyongnia e végtelen tűzvonatok között, ez a szines mámorral és soha el nem szakadni tőle... E pillanatban vad tiltakozás ébredt benne arra a gondolatra, hogy holnap elragadja innen a mocskos füstöt okádó szőnyeg. Elmenni innen, ahol minden csupa jökevd, csupa gondtalanság és csupa andalgó szerelm!... Nos jó, elmegy, de ime szent fogadalmat teszen, hogy vissza fog jönni néhány nap múlva, hogy örökre magához váltja az ő szemérmes Mariskáját...

— Nagyságos ur! Nagyságos ur! Már tíz óra!

Kendé hirtelen kinyitotta a szemét az ébresztő szóra és ijedten ugrott ki az ágyból. Csak most érezte, hogy rettentően

ezt mondanám, hogy valaki göcséplő-garnitúrát vásároljon, amikor antipirine szaksége van.

Ami azt illeti, hogy az ember az élet-jelenségek végű okait megismerhesse, ebben erősen kételkedem és ugyan ezért nem hiszek semmiféle olyan irányú kísérletekben sem, amelyek mesterséges élettelésre, életfejlesztésre és éltelhelyettesítésre irányulnak. Különböznem nem való a mi intelligenciánkkal himni azekben, még kevésbé foglalkozni velők. Ezek és hasonló problémák, mint az örök mozdony, a bölcsesség köve, modern formában: a rádium csodái és sok tekintetben a repülő-gépek, egy sötét korok szomorú hagyatékai, amikkel komoly beszámíthatóság szempontjából nem is illik foglalkozni, elég sajnos pedig, hogy a népzsűrű tudományosság ma a felvilágosodottság korában ilyen középkori problémákat lanceozs és megfáradással vele a jövővédi. Hiszen bizonyos tekintetben igaz is lehet, mert ha valamely jelenség csodaszzerű, érthetetlen, hiszen benne, ellenben ha világos egyszerű, senkit sem érdekel. A tudomány pedig mindig világos és egyszerű. Egy nagy elcséje van és ez az, ha félre magyarázzák, pedig ezt teszki Flammarion kezdve mindazok, akik francia miutára népszerűsítik a tudományt.

K. O.

HIREK.

Királyunk születésnapja. Öfelsége 75-ik születésnapját bazafias felkeszdeccsel ünnepelte meg Csik-Szereda polgársága. A születésnap előcsétyén — augusztus 17-én a polgárság kivilágította a lakások ablakait, majd a városháza előtt Rádú Arpád zeuckara által rendezett terezéni hallgatta meg és gyönyörködött a mély érzéssel előadott hazafias dalokban. Augusztus 18-án d. e. 10 órákor istentisztelet volt a helybeli templomban melyen a polgárságon kívül a hivatalos és honvédség tisztikara testületileg vettek részt.

A közigazgatási bizottság ülése. Csikvármegye közigazgatási bizottsága rendezt hávi ülést f. hó 14-én tartotta meg Beccz Antal alispán előnökte alatt a bizottsági tagok gyér látogatottsága mellett. Az ülés tárgyrende néhány jelentékelten fel-

fáj a feje és valami borzasztó savanyúság van a szájában. Bután, öntudatlanul dugta be a fejét a mosdóvizben és gyorsan kapta magára a ruháit.

De akárhogy sietett is, akárhogy bizaltta a kocsis, mégis lekéselt a vonatról. Az alkotott masina gunyosan mutatott neki hátat és egyre kisebbé váva tűnt el a messzeségben. Kende dühösen toppantott lábával és majd hogy sirva nem fakadt. A legközelebbi vonat csak délután indult. Már most mit csináljon addig? Hová menjen? Míhez kezdjen?

Komorán nézett szét a Perronnon. Tegnap este a kivilágított park mögött csinos városkát sejtett, csupa gazdag, uri viláival. Most könyörtelen ébredésként hatott rá az a látvány, ami felérté előtte: a megszokott kisvárosi kép, az apró, földhöz lapuló házak, a gazos utcák és korhadt deszkapalánkok.

Jaj, csak a feje ne fájl volna olyan nagyon!

Elhagyatottnak idegennek érezte itt magát. Elszakította a fővárostól, odadobva az ország egy ismeretlen pontjára. Belcúlt ismét a kocsi és ráfordult a kocsiúra:

— Hajtsön visza a fogadóhoz!

Am utközben, amint lehunyt szemmel hátradrült az ülésen, lassan-lassan fölépült lelkében a tegnapi este bábajos képe. A

lebbzéből és folyó ügyekből állott melyekkel a bizottság rövid idő alatt elkészült.

Nyilvános nyilvágzás. A „madéfalvi emlékek” fentartási-álly javára a csikmegyei egyetemi hallgatók 153 K. 85 fillért és a csikplocazi tanuló ifjuság 50 koronát adományoztak; melyért az intéző-bizottság nevében hálás köszönetet nyilvánított. Csik-Szereda, 1905. augusztus 19. Hájruód Igazác az intéző-bizottság pénztárnoka.

Köszönet nyilvágzás. A csikplocazi tanuló ifjuság a csikszeredai lapban közzétette mindazon egyéneknek a nevet, a akik feltöltöttek. Azonban utólagosan beírteek 22 korona, és pedig ebből fizetett Dr. Györgyap Domokos 20 koronát és Gál Elek plebánus ur 2 koronát, a mit köszönettel fogad Csikplocazi, 1905. augusztus 16-án. A tanuló ifjuság.

Elönnökülati engedély. A koreskedelemlügyi miniszterium vezetésével meghízott ügyvezető miniszter Braun Gyula budapesti mérnöknek egy György-Szentmiklós és György-Pölgyes között létesítendő vasut előmunkálataira az engedélyt egy évi időtartamra megadta.

Köszönet nyilvágzás. Előadták a csikplocazi tanuló augusztus 12-én. A bün magában hordja büntetését, ime a darab eszméje. Kondor falusi bíró és Golyvás esküdt meggyilkolnak egy tisztet, akit Köszö Jutka apja vitt a szomszéd közsébe. Köszö Jutka apját ártatlanul felakasztják, a család elzülük, földönfutó lesz. De a gyilkosok érzik a keserü lelkiismeret furdalást, Golyvás meg éppen ivásnak adja magát. Kondor, hogy nőül vehesse Bogárdinü leányát, ennek kedvesét Arva Gyurit, mint idegen szolgálégényt, eltolonczoltatja a faluból. De Jutkát is szeretné eltenni láb alól s ezzel megbizsa Janó drótosötöt, akit véletlenül tanuja volt a gyilkosságnak s ezt Jutkának is felfedezi. Jutka megszabadul s Golyvás magával rántja a mélysébe Kondort. Kiderül az igazság s Bogárdinü leánya a Gyuri felesége lesz, ki éppen a meggyilkolt tiszt fia. Jutka is megtalálja a párját a becsületes Turi Marczü kovács-legényben. — Lássuk a szereplőket. Jutka ugyan a darab hőse, de a szövevény Fi-

sejtelmes fák, a lámpionok és a lesütött szemü leányka, aki egy oda simult az oldalához. Söt most, emlékezetében még lengebbnek, még fündéribbnek látta mint tegnap. Most látta szöke haját, csodálatosan árnyékos szempilláit, szemérmes mosolyát és érezte a vékony kar remegését a hóna alatt. Ugy mosolygott leléje ez a kép, mint egy csábító igézet, amelyérti csak egy lépést kell tennie, hogy megvalósuljon.

Aztán észébe jutott a gondatlan gyáros, az örökké vidám asszonyka és az a mulató, derüs hangulat, a melytől oly távol voltak a hétköznapi gondok.

Jaj, csak a feje ne fájt volna olyan nagyon!

Gyors elhatározással megparancsolta a kocsiúra, hogy hajtsön a gyáros lakására. Ugyis megígérte, hogy amint megteheti, meglátogatja öket. No, most hamarabb beválthatja az ígérétét, mint ahogy hitte.

Kis földszintes ház előtt állott meg a kocsi. A kapun nagy cégütábla irított: „Hoda L. szikviz-gyára.” Tágas, szemetes udvarra nyitott be, amelyen öcskaládák, rozsdás kutsövek és kézikocsik hevertek össze-vissza. Az udvar végén hosszú pajla állott: az a gyár. Ott gyártják a szódavizet.

A tornáczon nem talált egy lelket sem, az előszobában sem. Dobogó szívvel, létozáva állott meg. Most igazán nem tudta,

gura Jancsi feleségének Erzsinek van a kezében; ö akadályozza meg a bíró házasságát és segíti elő a megoldást. E szerep kitünő előadóra talált Gégü Klárába. Igazi, tüzröl pattant menyecske volt pipogya helyét mellett. Mint mitkedvelő határozottan első rangú s még színpadon is megállóna helyét. Jutkát Imre Róza adta; látszott rajta, hogy szerepét átérezte s gondos játkával nagy sikert aratott. Kisebb szerepekben jók voltak Botár Juliska, Csedő Juliska, Györgyap Erzsike és Imre Erzsike. A férfi szereplők közül legjobb volt Sárossy József, a drótos tót; igazi törül metszett komikus alak. Előadónak kitünő tehetsége van a jutikus szerepre s a közönség sürü tapsai jutalmazták. Gyuri szövegalegény Gégü Dávid adta, aki szerepéből szép tanulmányt csinált s ez meg is látszott előadásán, mely minden tekintetben sikerült. Meg kell dicséretünk a többi szereplőket is: Tamás Simont (Kondor), Antal Domokos (Turi kovács mester), Györgyap Károlyt (Marczü kovács legény), Balázs Lajost (Golyvás), Sárossy Gergelyt (Figura Jancsi), és Vass Jánost (korcsmáros), kik mindnyájan derekasan állottak meg helyüket! A közönség, mely zúfolásig töltötte meg a termet, igazi élvezetet talált a szép öszjátékban. Nem hagyhatjuk a megdicsegett sorábol Körösy Géza lelkes és Balázs Dénes jögyöz urakat sem, akik a rendezés nehézü munkáját végezték s ezzel lényegesen hozzájárultak az est sikeréhez. — Még csak egyet. A tiszta jóvedelem a madéfalvi emlékek fentartására folyt be s amint értesültünk, elég tekintélyes összeg. Kiválóan ügyes lapintatra vall az eszme, mert az emlékek s ezéla még alig van alapja. Tanulságot jövére ajánljuk a többi községek tanulóinak is, hogy csak a bálnál többet ér a szini előadás, mely után ugyanis több következik s továbbá ne felejtkezzen meg a madéfalvi emlékröl sem. Ime a lapozcazi ifjuság mindkettöre szép példát adott, méllő, hogy jövében mások is kövessék.

Primpilius.

A Székely Mikó-Kollégium kegyrelete. A sopsziszentgyörgyi református Székely Mikó-Kollégium előjárósága gróf Mikó Imre, a kollégium alapítója szövevény napjának századik övfördulóján akmálból Zabolán lövő szövlőházát emléktáblával jöllö meg. Az ün-

nyomozás után az asszonyka megállott. A leányt pillantotta meg a szöbában és az asszonykát. Mindkettő alszószöknában és hálórökliben. Arezuk sápadt, gyitördött volt, a hajuk borzas. A leányt az azonkivül vaslagon be volt hintve az orra rizsporrál. Az kiszívja a verességet, ugy mondják.

— Persze! Kis ártatlan!... Egyen meg a fene!

Kende gyorsan hátraugrott, mintha furkos bottal suhintottak volna feléje. Lélegzetét vesztve rohant vissza a kocsihoz és líhege mondta:

Hajtsön a fogadóba!

— Szép! Egészön tönkretettek a ruhádat! Isen tudja, hol hemperegétl benne!

— Schol!

— Persze! Kis ártatlan!... Egyen meg a fene!

Kende gyorsan hátraugrott, mintha furkos bottal suhintottak volna feléje. Lélegzetét vesztve rohant vissza a kocsihoz és líhege mondta:

Hajtsön a fogadóba!

napség szeptember negyedikén lesz a zabotól polgári zenekar nyitányával kezdődik, majd a szótartó elnevezése után Bodor János, kollégiumi gondnok, majd emlék beszédet. Ezután Szabó Jeno alkalmi előadást olvashatja el, mely után a részvevő hatóságok és testületek hivatalos képviselői emlékezőnek meg a nemes alapúrol. Dehután egy órákor Kovácsán közbejöttel fejezők be az ünnepséget.

Az államépítészeti hivatal új hatásköre.
A kereskedelmi miniszter értesítette a vármegye alispáni hivatalát, hogy ezután a mezőrendőri kihágási ügyeknél előforduló szakértői véleményt az államépítészeti hivatal kiküldött mérnöke adja meg, ha tehát a jövőben ilyen kihágási ügyek előfordulnak, az alispáni hivatal utasítsa az államépítészeti hivatal mérnök kiküldésére.

Az O. M. K. E. Székelyudvarhely. Várasnap tartotta az O. M. K. E. székelyföldi kerület Székelyudvarhelyt első beszámológyűlését, amelyen nagy számban vettek részt Marosorda, Csík, Háromszék és Udvarhely vármegyei kereskedői. A vasúti állomásnál a székelyudvarhelyi kereskedők testülete fogadta a vendégeket, kik hosszú kocsisorban vonultak be a főbbolozott városba. A gyűlés a vármegyelégi főtestületben folyt le. Ott volt dr. Domokos Andor alispán a vármegye, a polgármester a város tisztviselőivel, a testületek képviselői és teljes számban a város intelligenciája. A központi a gyűlésre Beek Geza titkárt küldött ki. Harmanth Samló kerületi elnök nyitotta meg a gyűlést és beszédbe lépett azokra a feladatokra, melyek főképp a hazai keleti részek kereskedőire várnak, hogy nyilatkozzanak, hogy a székely körök az ipari és kereskedelmi fejlődés nélkül meg nem oldható. László Gyula kerületi titkár beszámolójában a székelyföldi O. M. K. E. kerületi programjáról szólt. Sürgetik a székely vasutak kiépítését és az összeköttetést a feketetengeri kikötőkkel, továbbá, hogy egy székelyföldi idegenforgalmi iroda szerveztessék. Bringer Albert nagyiparos a szétfelny kereskedelmi feladatairól tartott előadást. Az önálló vármegyei mellett foglalván állást, hangzott az a keleti piacok visszahozásának szükséges kezdemény kereskedelmi szerződésük után. Kimmutatván, hogy a Székelyföld nagy természeti kincsé megfelelő ipari fejlődéssel a Keleten hálás piacra találhatók. Gyertyánffy Gábor a fogyasztási szövetkezetekkel ügyvel foglalkozott. Ezután sárgosón tartja a szövetkezeti ügy törvényhozási szabályozását a főförgő visszahozás. Kiküldés a nemagokkal való üzleti érintkezés intézményi kiállításával, az adó és egyházi lami kedvezmények, az állameresi és dolmány-elárúsi jogok engedélyezésének beszámla tetésével, továbbá az alapításban és vezetésben való jogosultságnak korlátozásával. A gyűlés az összes előadói beszédével egyhangú helyesléssel fogadta. Dehután ketszáz tereftényi banket volt a színházban. Dehután a székely kiállítását néztek meg, melyen Udvarhely megye házi iparát mutatták be. Másnap részben a Borszék részben Szováta felé rühöltak ki a vendégek.

Postabélyegzek javítása. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés nemrégiben előterjesztést tett a posta és táviró vezérigazgatóknak, melyben hivatkozva azokra a panaszokra, melyek a postabélyegzek gyenge, könnyen szakadó papírja és hiányos perforálása miatt főleg a kereskedők körében egyre sürülben hangzanak föl, kérte a hajak orvoslását. A posta és táviró igazgatósága most a kereskedelemügyi miniszternek a felterjesztés elfutózáseken kibővített rendeltető arról értesíti az O. M. K. E.-t, hogy mivel a panasz folytán fogamatossított kísérletek csakugyan az igazolták, hogy a

jegyeknek egymástól szétfejt. se időrabló óvatosságot igényel, amely nélkül a jegyek papíros könnyen elszaknak, intézkedik, hogy ezután a frankójegyekhez szállítandó papírnag rövidlebbre örühessék és a perforálás sűrűtessék.

A Székelyföldi gabona értékesítése. A földművelésügyi miniszter intézkedett, hogy egyelőre Maros-Vásárhelyen és Sepsi-Szentgyörgyön szövetkezeti alapon gabonabevásárlási raktárak létesüljenek, amelyek a kisgazdák terményeit letelező előnyös áron bevasárolják. Ezzel kapcsolatosan Csikvármegyében, hol a kukorica, mint fő élelmiszer nem terem meg a mely élelmiszert a nép az egész év folyamán piacról kénytelen beszerezni, a vármegye területén lévő hitelszövetkezetek és gazdálkókik kezelésében terményelárusító raktárak fognak felállítani, amelyekben a kukorica leh-tőleg előnyös áron legyen beszerezhető.

Levelezőlapok a munkásközvetítők részére. A gazdasági munkás közvetítés terén bizonyos nehézségeket okozott eddig az, hogy ha a törvényhatósági vagy községi munkásközvetítő bármily unkarán szerzett értesítést, hogy valahol munkaalkatom kínálkozik nek nem volt módjában portamentesen kérdést intézni az illető munkaadóhoz, viszont ennek sem volt módjában a kért felvilágosítást megadni. E nehézségek elhárítását végett a földművelési miniszter portamentesen levelező lapokat adott ki, amelyek közül a záldszíniélek arra valók, hogy a törvényhatósági munkás közvetítők közvetlenül érintkezessenek a munka adókkal és azok válaszáat a levelező lapokon portamentesen kaphassák meg a rózsaszíniélek pedig arra valók, hogy azokon a községi munkás közvetítők és a munkaadók portamentesen érintkezessenek.

Az erdélyrészi telepítés. Dr. Seless Dénes orsz. képviselő és ügyvéd az erdélyrészi telepítéséről munkát írt. Szerző ismereti az eddigi telepítési akcióit és jövőben a tömeges kis telepítéseket ajánlja az eddigi telepítésekkel szemben. Szerző bőven foglalkozik az erdélyrészi magyarság s különösen a magyar városok ügyével és tanulmányt végen formális javaslatot intéz a földművelésügyi kormányhoz. A könyv sok új hazafias eszmét vet föl, amelyek megvalósítása egy nyugodtabb időségek feladata lesz.

A szülők ügyelmébe ajánljuk Rószertan nevelő intézetet Budapeston (alapított 1853-ban). E kitűnő hírűnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályú felső kereskedelmi iskolát, mely teljesen egyenrangú az állami, községi és testületi felső kereskedelmi iskolákkal, és négy osztályú polgári iskolát. Bizonyítványai államérvényesek. Videki tanulók az iskolákkal kapcsolatos nevelő internátusba felvételeik. Értesítést küld Rószertan Ignác, Budapest, VI. Aradi utca 10.

A postamesternek férjhezmenetele. Megtörtént, hogy a postamesternek, ha vagyon és keresetnélküli egyénekhez mentek nőül, rövid idő alatt zavart anyagi helyzetbe jutottak, mert az ungy is szűk postamesteri járandóság a megnagyobbodott család eltarthatását nem bírta el. Ehez járult, hogy férj uram noha képesítéssel nem bírt, a fogadalm, eskü vagy más erkölcsi kapocs sem

füzte a postaintézethez, a postakezölésben részi veti s felesége tudta nélkül nem ritkán visszafeléseket követett el, romlásba döntve ezzel a postamesternek és megkötésébe a kincstárt. A kereskedelemügyi miniszter ez okokból most elrendelte, hogy ha a postamesternek állásának megtartása mellett házasságra akar lépni, köteles számdékát esküvő előtt legalább hat héttel a főttes postavezetésnek bejelenteni s leendő férjének vagyoni és erkölcsi bizonyítványát és kereseti forrásaira vonatkozó okmányokat felterjeszteni. Ha jövendő férje esetleg a postahivatalban alkalmazást nyer nyilatkoznia kell, hogy a szabályoknak aláveti-e magát. A postavezetés bírálja el, hogy a postamesternek férjhez mehet-e vagy nem. Ha az igazgatóságnak kifogása van s a postamesternek ennek dacára ragaszkodik a férjhezmeneshez, a kincstárral kötött szorzódást felmondottnak tekintik. Aki az előirt bejelentést nem teszi meg, fogvatolai vétségét követ el.

A „Zenélő Magyarország“ zongora és hegedűs zenemű folyóirat most megjelent XII. évfolyamú 16. füzet a következő értékes zenemű udonságokat közli: 1. Smóler Toni nótája: a) Lányi Ernő „Bécsben lakni nem muszáj.“ b) Lányi Ernő „Nem ölek én tojót.“ 2. Blanke H. B. „Ylung-Ylung.“ Valse japonais. Hy gazdag tartalommal jelenik meg e minden zenekedvelőknek kiváló fontosságú zenemű folyóirat minden egyes füzet, úgy hogy előfizető az érdelemesül zenemű udonságokat, melyek az év leforgása alatt megjelennek, havonta kétszer, mindenkor 10-12 oldalon kapják. Előfizetési ára egész évre 12 korona, egyes füzetek ára 60 fillér. Előfizetheti a most folyó 3 ik évfolyamra, valamint az előző évfolyamokra is a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Éde) zenemű kiadóhivatalában Budapest, VIII., Jászef-kört. 22-24., hol egyuttal minden más nyomtatásban megjelent zenemű a legolcsóbban megkapható.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
GYÖNÖS GYULA.

HIRDETÉSEK.

**Fisher és Társa
faiskolái
Nagy-Egyeden. Alsó-fehérmegye.**

40 katasztrális holdon fekvő faiskolánk Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak. Szakszerű, szorgalmas munkálattal által tenyésztésünk nagyon szépek, úgy hogy szükség esetén fák és növények beszerzése tőlünk nagyon is ajánlható.

Készlet: 86.000 gyümölcsfa, különböző alakokban és a legnemesebb fajokban.

Gyümölcsvadoncokban készlet 1 millió. Erős növények.

Gledicsia, legjobb kerítésnövényben készletünk 1 millió.

Akáczia, erdősítésre alkalmas, 1 millió.

Diszcszerjék, sétatér- és magános fák.

Árjegyzék ingyen.

Faiskolánk megtekintésére az értelemdöket listázattal meghívjuk.

1140 905. sz. ki.

Pályázati hirdetés

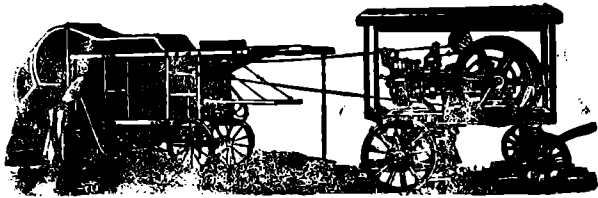
Csík vármegye alispánjának helye és augusztus 2-án 9078/90. számú rendeletével a lemondás folytán megüresedett csíki megyei városi jegyzői állásra ezenel pályázati hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen választás útján betöltendő állást elnyerni ohajtják, hogy ez iránti kéllően felszerelt kérvényüket hozzára f. év augusztus hó 26-án d. e. 12 óráig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A jegyzői állás javadalmazása 1600 korona fizetés és 300 korona lakbér.

A vállalás határidejéül f. év augusztus hó 31-ik napjának d. e. 10 óráját Csík-szereda r. t. város tanácsához tűzöm ki.

Csikszereda, 1905. augusztus hó 8-án

Dr. Ujfaluai Jenő,
polgármester.

Elsőrendű gyártmány!
Kedvező fizetési feltételek!

Benzin-lokomobilok.
Benzin-motorok.

Tömör kivitel!
Legmesszebbmenő szavatosság!

Teljes cséplő szerelvények.
Szivógáz-motorok.

Osers és Bauer motor-gyáriraktára

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Ajegyzők ingyen és bérmentve.

Szülők figyelmébe.

Felhívom a mélyen tisztelt szülők b. figyelmét, miszerint a szeptember hó 1-én kezdődő iskolai évre nálam a legolcsóbban szerezhetők be mindenféle

ISKOLAI TANSZEREK

ugymint: iskolatáskák, könyvhordó szijjak fiuk és leányok részére a legnagyobb választékban; tankönyvek, füzetek, rajzpapírok és tömbök; irkák, vonalzők, rajz- és kőtáblák, festékek mindenféle színben; palavesszők, fekete és színes tinták, ironok, tintatartók; hegedűk, vonók, hurok stb.

GYÖNÖS GYULA KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE
CSIK-SZEREDÁBAN (A FŐ-TÉREN).

Pártoljuk a magyart

s vegyünk csakis Magyarországon.

Egy nagy amerikai gyár önkrejtése folytán azon helyetbe jutottam, hogy az alatt felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árakat mélyen lezállított áron potem 6 frt. 40 krért szállíthatom bárkinek és pedig:

- 6 drb amerikai szabadalmazott ezüst asztali kés valódi angol pengével
- 6 drb amerikai szabad. ezüst evővilla egy darabból
- 6 drb amerikai szabad. ezüst evőkanál
- 12 drb amerikai szabad. ezüst kávékarál
- 1 darab amerikai szabad. ezüst leves merítő kanál
- 1 darab amerikai szabad. ezüst tejmerítő kanál
- 6 darab angol „Viktoria” pohártálcá
- 1 darab remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak 6 frt. 40 krért ezen tárgyak ezéül 40 forintba kerültek. Az amerikai patent ezüst egy teljesen fehér fém belül is, melyét jól állást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

Neumann József-nél

Budapesten, VIII., Örmövény-utca 16.

Konyhakészlet

5 darab solingoni pengéjű kés és 1 darab szelölő villa csak 4 kor. 50 fillér.

6 darab zománczott fazék és 6 darab lábus különböző nagyságúak csak 5 kor. 90 fillér.

Egy valódi
Roskopfóra
kétvéi jótállás mellett csak 5 korona.

Legfinomabb kivittelű igen széleskörű villanyvilágítású
zseblámpa
csak 3 korona.

Teljes dohányzó készlet csak 5 koronába kerül és pedig 1 finom u. tájékpipa kínai ezüst foglalkattal 1 hosszaváló pipaszár 1 celszerű dohány zacskó 1 gyufatartó 1 tajték szivarozópóka 1 szivartárcá 1 házi pipa szárral együtt 1 tajték szivarokszópóka 1 szivarvágó 1 szivarhamutartó 10 drb összesen.

4 és fél kiló körülhulló 50 drb különböző illatu finom pipere csapagn csak 6 kor.

